

Katthavet 7, Stockholm

Yttrande gällande dagvattenföroreningar, ekosystemtjänster och markföroreningar i samband med planerad tillbyggnad

Dagvatten från Katthavet 7

Nuläge

Fastigheten Katthavet 7 är i nuläget hårdgjord och den huvudsakliga markanvändningen utgörs av tak. Dagvatten från fastigheten avleds via kombinerat ledningsnät till Henriksdals reningsverk där det efter rening släpps ut i vattenförekomsten Strömmen, Stockholm. Hela närområdet är anslutet till kombiledningar eftersom det inte finns någon dagvattenledning i närheten. Fastighetens föroreningsbidrag till dagvattnet bedöms i huvudsak utgöras av löst koppar från ett 220 m² stort koppartak på byggnaden längs Kungsträdgårdsgatan samt av eventuella organiska föroreningar från de grustäckta papptaken.

Miljökvalitetsnormer för recipienten Strömmen

Vattenförekomsten Strömmen uppnår ej god kemisk status och den ekologiska statusen är klassad som otillfredsställande. Utslagsgivande i bedömningen har varit förhöjda halter av koppar, zink, PCB:er och näringsämnen (kväve och fosfor). Kvalitetskraven är att Strömmen år 2027 ska uppnå måttlig ekologisk status samt god kemisk status (undantaget överallt överskridande ämnen). Avloppsreningsverken i Henriksdal och Bromma är utpekade som betydande punktkällor till föroreningar som når Strömmen och det finns risk för sänkt status både avseende näringsämnen, metaller och en rad andra ämnen. Den huvudsakliga tillförseln av näringsämnen till Strömmen kommer dock från utsjön, det vill säga från havet (VISS, 2020).

Efter planerad tillbyggnad

Med planerad tillbyggnad kommer det befintliga koppartaket ersättas med plåttak vilket medför att mängden löst koppar i dagvatten som avrinner fastigheten kommer att minska. Från plåttak finns risk för läckage av organiska föroreningar i ytbeläggningen och det bör eftersträvas en variant av plåttak med en så miljövänlig beläggning som möjligt. Det planeras för cirka 370 m² sedumtak och 140 m² biotoptak som kommer att ersätta delar av befintliga papptak vilket medför att ytan papptak kommer att bli mindre jämfört nuläget. Möjligt läckage av organiska föroreningar från papptaken kommer således att minska med planerad tillbyggnad. Från sedumtak finns en risk för läckage av näringsämnen eftersom de över tid behöver gödslas, vatten från sedumtaket planeras att ledas till biotoptaken vilket möjliggör en viss reducering av näringsämnena. Läckaget av näringsämnen kan ses som försumbart när det sätts i relation till att Strömmen främst belastas av näringsämnen från utsjön samt är recipient för två avloppsreningsverk med en dimensionerad kapacitet för 919 000 personer (VISS, 2020).

Mot bakgrund av ovanstående bedöms tillbyggnaden inte försvåra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för recipienten Strömmen.

Ekosystemtjänster

I och med att ytan för detaljplanen genomgående är hårdgjord finns ingen tillgång till ekosystemtjänster i nuläget. Framgent kan planerade sedum- och biotoptaktak bidra med reglerande ekosystemtjänster som flödesfördröjning och temperaturreglering. Efter tillbyggnad beräknas de planerade biotoptaken kunna fördröja 19 m³ vatten (Liljewall, 2020).

Tidigare markanvändning och eventuella markföroreningar på fastigheten

På fastigheten låg fram till 1880-talet Hiärneska malmgården. Under 1880-talet uppfördes sedan det som idag är Sankta Eugenia katolska församlings huvudbyggnad. Ett garage och en kyrksal uppfördes på 1980-talet på innergården som nu planeras att överbyggas med en ny församlingsbyggnad.

Det finns fyllnadsmassor i marken under fastigheten. Vid en arkeologisk provgropsgrävning inför nybyggnation, utförd 1978 i kvarteret Katthavet, har fyllningen konstaterats bestå av sand med stenar, krossmaterial, tegel, bruk, ben samt sparsamt med keramik och porslin. Vidare konstateras att det inte i någon av provgroparna syntes orörd mark. I en av groparna, som bedöms ligga under Katthavet 7, noterades på 1–2 meters djup en mörk homogen blandning av gråbrun sand och under denna en brunsvart finkornig massa med träfragment. Undersökningen visar även förekomst av ett finkornigt sotlager (Hagkonsult, 1978). Området var på tidigt 1700-tal en hamn som med tiden fyllts ut. Äldre fyllnadsmassor (16–1700-tal) utgörs bland annat av sänkta fartyg vilka enligt uppgift ligger i nivå med grundvattenytan.

Det finns inga uppgifter om föroreningshalter i massorna och inga potentiellt förorenade verksamheter har identifierats på fastigheten. I och med att markförstärkande arbeten behöver göras kommer golvet i garaget att öppnas; en översiktlig provtagning av markföroreningar kommer då att göras, med provtagning av jord på olika nivåer och analys av de vanligaste föroreningarna, som ett antal metaller, alifater, aromater och PAH. PCB kommer att analyseras för ett mindre antal av jordproverna. Markundersökningen kommer även att kompletteras med provtagning av grundvattnet. Resultaten från undersökningarna avgör om åtgärder behöver vidtas för att säkerställa att ingen negativ påverkan sker på människors hälsa eller på miljön.

John Hagenby 2020-03-16

Referenser

Borg, H., 2019, Koppar i Stockholms vattenområden – Rapport till Miljöförvaltningen i Stockholms stad, Stockholms

Hagkonsult, 1978, Arkeologisk undersökning

Liljewall, 2020, Enklare dagvattenutredning - Detaljplan för fastigheten Katthavet 7, Stockholm, utkast

VISS, vattenförekomsten Strömmen (2020-03-11):

<https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA79755821>

Länsstyrelsens webbGIS - LstAB Länskarta Stockholms län (2020-03-11):

<https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=d1b3761e5e944f129a698acc7e7ed183>